

The Impact of Digital Transformation on the Development of Creative Industries

UDC: 330.342.23:004

DOI: <https://doi.org/10.15421/152416>**Mazur Oleksandr¹**Ph.D., <https://orcid.org/0000-0002-7569-214X>, ukraine.mazur@gmail.com**Kvitka Sergiy²**Dr.Sc., Full Prof., <https://orcid.org/0000-0003-3786-9589>, skvitka14790@gmail.com¹*Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)*²*Dnipro University of Technology (Dnipro, Ukraine)*

Abstract

Relevance. In recent years, the digital transformation of society has led to the emergence of such a socio-economic direction as the spread of creative industries. Precisely because of the achievements of the digital revolution, the development of creative industries is becoming more and more connected with digital technologies, thanks to their spread, both in already established areas of production and among new "digital" industries that use the creative potential of people.

The purpose of the study is to determine the main parameters of the impact of digital transformation on the importance of creative industries in the development of regions and territories and, accordingly, the impact of this process on public administration in this area of social development.

The results. The authors analyzed the main challenges and directions of development of creative industries. Also, it was determined that the development of the creative sector of the economy is influenced by the creation of a kind of infrastructural support, in relation to which five components are distinguished. The technology of mapping creative industries is considered, which involves sequential actions from the collection of information and analysis of indicators, namely the percentage of employment, specialization of markets, the level of income and expenses, to the formulation of recommendations taking into account territorial features in the field of culture, including the identification of its strengths and weaknesses, for the development of cultural policy.

Conclusions. The authors came to the conclusions that the development of creative industries in Ukraine will provide an opportunity to: make a contribution to solving a number of tasks of national development through the formation of the creative and social capital of the state; to ensure the development of small and medium-sized entrepreneurship and entrepreneurial initiative, which is conditioned by cultural traditions and peculiarities; to contribute to the socio-economic development of the regions of Ukraine; accelerate the implementation of digital technologies in the social sphere; education of a socially responsible and harmoniously developed personality on the basis of historical national and cultural traditions and spiritual and moral values of Ukraine.

Keywords: public administration, creative industries, creative economy, local development, creative city, innovation, ecosystem, digitalization, digital transformation

Вплив цифрової трансформації на розвиток креативних індустрій

Мазур Олександр¹, Квітка Сергій²¹*Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ (Дніпро, Україна)*²*Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (Дніпро, Україна)*

Анотація

Актуальність. Останніми роками, цифрова трансформація суспільства призвела до появи такого соціально-економічного напрямку як розповсюдження креативних індустрій. Саме через здобутки цифрової революції, розвиток креативних індустрій стає все більш пов'язаним з цифровими технологіями, завдяки їх поширенню, як у вже ustalених сферах виробництва так і серед нових «цифрових» галузей що використовують творчий потенціал людей.

Метою дослідження є визначення основних параметрів впливу цифрової трансформації на значення креативних індустрій в розвитку регіонів і територій та, відповідно, впливу цього процесу на публічне управління в даній сфері розвитку суспільства.

Результати. Авторами здійснено аналіз основних викликів і напрямів розвитку креативних індустрій. Також, визначено, що на розвиток креативного сектора економіки впливає створення своєрідної інфраструктурної опори, щодо якої виділяють п'ять складових. Розглянуто технологію картування креативних індустрій, яка передбачає послідовні дії від збору інформації й аналізу показників, а саме відсотку зайнятості, спеціалізації ринків, рівня доходів і витрат, до формулювання рекомендацій з урахуванням територіальних особливостей у сфері культури, в тому числі виявлення її сильних та слабких сторін, для розроблення культурної політики.

Висновки. Автори дійшли висновків, що розвиток креативних індустрій в Україні дасть можливість: зробити внесок у вирішення ряду завдань національного розвитку через формування креативного та соціального капіталу держави; забезпечити розвиток малого та середнього підприємництва та підприємницької ініціативи, яка зумовлена культурними традиціями й особливостями; сприяти соціально-економічному розвитку регіонів України; прискорити впровадження цифрових технологій у соціальній сфері; виховання соціально відповідальної та гармонійно-розвиненої особистості на ґрунті історичних національно-культурних традицій та духовно-моральних цінностей України.

Ключові слова: публічне управління, креативні індустрії, креативна економіка, місцевий розвиток, креативне місто, інновації, екосистема, цифровізація, цифрова трансформація

Стаття надійшла / Article arrived: 07.03.2024

Схвалено до друку / Accepted: 31.03.2024

Вступ.

Загальним трендом розвитку світу останніх десятиліть є цифрова трансформація, що виявляється в усіх сферах розвитку суспільства (Kvitka, 2021). Серед новітніх соціально-економічних векторів, який пов'язаний з цифровою трансформацією, є розповсюдження креативних індустрій. Їх розвиток суттєво прискорився з початком цифрової революції та повсюдного впровадження цифрових технологій як у вже усталених сферах виробництва так і серед нових «цифрових» галузей що використовують творчий потенціал людей (Шевцов, & Квітка, 2023).

Креативні індустрії повною мірою відносяться до вищезазначених галузей і за статистичними даними Організації Об'єднаних Націй займають все більшу частку у внутрішньому валовому продукті розвинених країн. Так, за даними ООН, у XXI сторіччі креативні індустрії стали однією з галузей світової економіки, яка динамічно розвивається, забезпечуючи середньорічне зростання на рівні 8-9%. У багатьох країнах світу середній внесок креативних індустрій у внутрішній валовий продукт становить 2-6% залежно від конкретного сектору, а середня зайнятість у цих секторах складає близько 2-8% від загальної кількості робочих місць. Окрім економічних ефектів, зростання сектору креативної економіки безпосередньо пов'язане зі зростанням показників якості життя та сталим розвитком, оскільки актуалізує культурні та духовні цінності та розвиває творчий потенціал населення (Creative economy outlook, 2016).

Метою даного дослідження є визначення основних параметрів впливу цифрової трансформації на значення креативних індустрій в розвитку регіонів та територій і, відповідно, впливу цього процесу на публічне управління в даній сфері розвитку суспільства.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій.

В українській науковій літературі, яка присвячена аналізу креативних індустрій, можна виділити філософський підхід до означеної тематики, що запропоновано у роботі Масюка О. (2019) в якій автор, зокрема, відзначає, що креативні сподівання є вираженням бачення інакшого розвитку перспективи існування, яке потребує перетворень у теперішньому. Зазначені сподівання розкриваються у статті як анархічна активність новатора, яка дозволяє перенести центр соціальної уваги на процес соціальних перетворень. Ці неординарні проєкції майбутнього виступають першоджерелом для формування цілісного бачення прийдешнього на загальносуспільному рівні.

На думку Радіонової І. (2014) особливої уваги заслуговує теорія Флоріди Р., яку авторка розглядає як спробу осмислити стратегії розвитку сучасних міст в умовах останньої економічної революції, головним орієнтиром якої є креативна економіка. Проаналізовано положення, в яких відомий вчений пропонує розглядати міста як екосистеми, де креативність людини зростає та реалізується, а гармонізація усіх параметрів і ознак міста є гарантією перетворення його на обжитий простір творчих людей з різними стилями життя та уподобаннями.

У роботі Нмугія V. (2023) детально розкрито сутність та своєрідність понять «креативна економіка», «креативні індустрії», виникнення цих світових явищ та проаналізовані погляди на їх розвиток. Автор пропонує комплексний підхід до поняття інноваційної економіки, основою якої є творча складова. На його думку креативна економіка в найближчому майбутньому стане основою соціально-економічного лідерства країн, які прагнуть цього.

Проблематиці креативних індустрій приділяли увагу і багато зарубіжних вчених, зокрема Howkins J. (2001), Garnham N. (2005), Florida R. (2003; 2018), Castillo-Vergara M., Alvarez-Marin A., Placencio-Hidalgo D. A. (2018). та ін. Аналіз та узагальнення зарубіжних публікацій із зазначеної проблематики дозволяє виділити деякі загально визнані глобальні тренди розвитку креативних індустрій:

- інтелектуальна творча діяльність забезпечує вагомому частку доданої вартості в економіці і саме така діяльність залучає до сфери креативних індустрій підприємців та інвесторів;

- у цифровій реальності (де цифрові технології повсюдно замінюють людину) креативні індустрії зосереджені на тих видах робіт, які не можуть бути автоматизовані, і тому стають особливо перспективними для збереження та створення робочих місць;

- робота у віддаленому (дистанційному) форматі набуває поширення у творчій зайнятості, підвищуючи доступність її результатів при розробці нових послуг і товарів;

- широкий асортимент послуг і товарів створюється та розподіляється у цифровому просторі, тому що на глобалізацію ринків має вплив уніфікація виробництва товарів, а також розвиток транспортно-логістичних систем і технологій;

- прискорена цифровізація в умовах пандемії Covid-19 і викликані нею кризи та зміна структури зайнятості призводять до розширення творчих галузей, збільшуючи їх вагу в економіці;

- сектор креативних індустрій відрізняється від інших галузей широкими можливостями

для працевлаштування молоді, інвалідів, жінок, мешканців малих міст та сіл, що сприяє в умовах кризи до збереження людського капіталу та гармонійному розвитку територій.

Складно оцінити, які з факторів вищеперерахованих тенденцій креативної економіки виявляться слабшими чи сильнішими для України, що перебуває в умовах воєнного стану. Втім очевидно, що частка доданої вартості від цього сектора поки що істотно нижча, ніж у більшості європейських країн.

Результати дослідження.

Поняття креативні індустрії, відоме ще з середини ХХ століття, в сучасному розумінні запроваджене британськими практиками у 1997 році. Це поняття пов'язало традиційні форми культури (книговидання та літературу, бібліотечну, музейну, та виставкову діяльність, кіно, театр, архітектуру, образотворче мистецтво, музику, звукозапис тощо), рекламу, моду та цифрові технології, оскільки головним ресурсом, що породжує їхній продукт, є не папір, не фарби, не мармур і не різноманітні допоміжні інструменти, а творча здатність людини в цифровому світі (Bochko, Maletska, Tsitska, & Kapral, 2022).

Чи спроможні креативні індустрії стати драйвером розширення потенціалу української економіки? В умовах пошуку трендів майбутнього післявоєнного відновлення країни та громад це питання стає дедалі актуальнішим, враховуючи, що потенціал України в цьому напрямі видається ще мало використаним. Сьогодні частка творчих індустрій в українському експорті низька – близько 0,4%. Для порівняння цей показник становить: 4,87% – у Великій Британії; 5,46% – в Індії; 6,06% – у Німеччині; 7,99% – у США та 31,9% – у Китаї (Creative Economy Report, 2023).

Виклики та напрямки розвитку креативних індустрій.

Найбільш значущим у стратегічній перспективі розвитку креативних індустрій є глобальний тренд цифрової трансформації усіх сфер суспільства. Фактор Covid-19, що спровокував у період пандемії суттєве зростання попиту на ціннісно навантажений цифровий контент практично у всіх галузях, не міг не позначитися і на креативних індустріях. Необхідність і безальтернативність цифрової трансформації бізнесу, у тому числі в сегменті креативних індустрій у зв'язку зі зміною технологічного укладу, бурхливим розвитком цифрових технологій, зміною поколінь, впливом фактора Covid-19 та супутньою глобальною зміною моделі споживчої поведінки, все частіше стають предметом різних досліджень (Creative Economy Outlook, 2024).

Успішна світова практика публічного управління у цій сфері свідчить, що на розвиток креативного сектора економіки впливає створення своєрідної інфраструктурної опори, щодо якої виділяють п'ять складових.

1. Вироблення політики та регулярна діяльність щодо представництва та захисту прав креативного сектора, просування його інтересів в органах влади, робота асоціацій за професійною ознакою.

2. Зміцнення можливостей організації шляхом спеціалізованої освіти та life long learning.

3. Підтримка роботи відповідних інкубаторів та акселераторів.

4. Створення кластерів та хабів.

5. Орієнтація на міжнародні ринки та світову креативну сцену (Creative Economy in Europe, 2022).

Очевидно, що творчий початок не визнає кордонів, не залежить від національності та державної власності, а навпаки, може отримувати імпульс для розвитку від несподіваних креативних спілок. Однак у сучасних умовах останній компонент відчуває на собі вплив політики та органів публічного управління.

Інноваційна, несировинна економіка – це не тільки економіка технічних досягнень, а й економіка творчості, креативності і знань. Саме така парадигма розвитку є домінуючою у цифровому суспільстві. Креативні промисловості — тип соціально-культурних практик, інтегруючою домінантою яких є творча, культурна компонента. Відповідно до сформованих на сьогодні концепцій і підходів, до креативних індустрій відносять діяльність у галузі візуальних та виконавських мистецтв, ремесл та дизайну, кіно, телебачення та медіа. Креативні індустрії можна також визначити як галузь економіки, що об'єднує підприємства та підприємців, продукція яких несе у собі потенціал створення додаткової вартості та робочих місць шляхом виробництва та експлуатації інтелектуальної власності. Розвиток креативних індустрій слугує соціально-економічному розвитку територій міст, країн та регіонів світу в умовах нової цифрової економіки.

Творчі ресурси генерують нову, виключно цінну додану вартість і стають найважливішим фактором економічного зростання та соціального розвитку. Використання потенціалу креативних індустрій в економічному розвитку стає сьогодні необхідною умовою розвитку регіонів та міст в умовах цифрової трансформації.

Креативні індустрії як сектор культури.

Використання культури з метою економічного розвитку простежується з середини 20 століття.

Разом з тим, креативні індустрії сьогодні – це один із нових підходів інноваційного розвитку культури, який забезпечує і високі показники економічного розвитку як окремих міст, так і цілих країн. Він має великі можливості та величезний потенціал для розвитку культурного кластера в сучасних умовах.

Креативні індустрії можна визначити як тип соціально-культурних практик, домінуючою і об'єднуючою ідеєю в яких виступають творчі та культурні компоненти. Виходячи з концепцій і підходів, що склалися на сьогодні, до креативних індустрій відносять діяльність у галузі виконавських і візуальних мистецтв; дизайну та ремесл; кіно, телебачення та медіа. Креативні індустрії можна також визначити як галузь економіки, що об'єднує підприємців та підприємства, продукція яких несе у собі потенціал створення, виробництва та експлуатації творчої інтелектуальної власності. У такому ракурсі розвиток креативної індустрії виступає як один із вагомих факторів розвитку культури цифрового суспільства.

Дійсно, творчими людьми сьогодні можна назвати не лише артистів, письменників, художників та інших представників традиційних творчих професій. Креативність і творчість сьогодні затребувані в найрізноманітніших галузях життя – від промисловості до публічного управління.

При розробці програм і проектів розвитку як підприємств, так і територій беруть до уваги як матеріальні, так й нематеріальні чинники. Можна говорити, що креативний капітал культури став важливою частиною фінансової складової соціально-економічного розвитку. Робота креативних кластерів найчастіше сконцентрована на створенні значних культурних творчих одиниць, які служать для створення бренду регіону чи громади. Втім, варто зауважити, що при цьому створюється лише смислове навантаження. Прогнозований та вимірюваний результат розвитку цього ланцюжка на рівні регіонів та громад можна досить точно відстежити через приплив туристів, розвиток культурної інфраструктури, збільшення робочих місць, а також через позитивний соціальний ефект у середині регіону чи громади.

Картування креативних індустрій.

Огляд сучасних підходів до проблематики розвитку територій за допомогою креативних індустрій показує, що найважливішим етапом вважається використання методу картування культурних ресурсів Дж. Брауна (від англ. *mapping*), дуже успішно реалізований у Великобританії. Цей метод передбачає

послідовні дії від збору інформації та аналізу таких показників, як відсоток зайнятості, спеціалізація ринків, рівень доходів та витрат до формулювання конкретних рекомендацій з урахуванням територіальних особливостей у сфері культури, виявлення її сильних та слабких сторін, що може бути використане для розроблення культурної політики.

За допомогою методу картування можуть бути виявлені та досліджені культурний, соціально-економічний, юридичний, освітній та інші контексти; визначено потребу в регіональній, муніципальній підтримці інститутів культури та креативних індустрій; виявлено основні стейкхолдери.

Комплексність розвитку регіону, в умовах цифрового розвитку, досягається завдяки створенню та розвитку креативних кластерів, де моделюються нові управлінські механізми та створюються нестандартні технологічні ланцюжки. Культурні мережі, спілки, асоціації, розвинені неформальні зв'язки й досвід співробітництва одне з одним починають грати першорядну роль розвитку ринків креативних індустрій.

У кластерах відбувається активний обмін технологіями, зростає кількість підприємств та їх конкурентоспроможність, поєднуються висока кваліфікація, капітал та технології, проявляється синергетичний ефект. У зв'язку з цим слід відзначити необхідність і важливість підтримки таких утворень як з боку органів публічної влади, так і з боку приватних інвесторів, не зважаючи на механізм державно-приватного партнерства у цій сфері.

В даний час креативні індустрії не мають чітких норм і рамок для їх регулювання як на регіональному, так і на місцевому рівнях, що має важливе значення у визначенні правового поля діяльності креативних кластерів. Перші дослідження, проведені організацією «Рада Великого Лондона» у Великій Британії в галузі креативних індустрій, пізніше були доповнені та розгорнуті британськими дослідниками з агентства «Comedia» та іншими консультантами та дослідниками у сфері культурології. Сьогодні до цих досліджень приєднуються нові академічні вчені, тим самим доповнюючи побудову моделей існуючих креативних зв'язків та ланцюжків, заснованих на соціологічних та статистичних дослідженнях. Все це лягло в основу цифрового підходу, який застосовується повсюдно з метою оцінки потенціалу креативних індустрій, формування шляхів та стратегій їх підтримки та розвитку.

Картування територій передбачає складання цифрової карти культурних та творчих ресурсів

території для роботи та оцінки потенціалу креативного сектора, а також визначення його потреб та можливостей. Головним є те, що на основі картування формується стратегія розвитку креативної індустрії на даній території. Воно може здійснюватися як креативних індустрій загалом, так окремих креативних секторів (наприклад, виставки чи музичні фестивалі).

Вирізняються кілька причин важливості такого «креативного картування».

1. Різні субгалузі креативних індустрій: виконавські мистецтва (театр), музика, образотворчі мистецтва, телебачення тощо, інтегровані в розвиток культури та економіки і входять у сферу соціального розвитку суспільства. Вони працюють як «креативні кластери» і мають кумулятивний ефект, який у свою чергу істотно впливає на розвиток креативних індустрій.

2. Креативні кластери зосереджені переважно у великих мегаполісах, де складається оригінальна креативна екосистема.

3. Взаємний зв'язок найбільш чітко може виявлятися між комерційним та некомерційним секторами, між мистецтвом та зростанням економіки на місцевому рівні.

В різних країнах науковці і практики працюють над створенням власних методик картування та розвитку креативних індустрій. Найбільш затребуваною та показовою методикою реалізації такого підходу є технологія, яку розробило британське агентство «EUCLID» (Euclid Network, 2024). У загальних рисах її можна представити як ланцюжок креативних індустрій, створення якого передбачає кілька стадій:

- зародження ідеї – створення креативних (творчих) задумів та проєктів;
- виробництво – створення придатних для комерційної реалізації товарів;
- поширення продуктів шляхом трансляції, записів, показів кіно та спектаклів тощо;
- споживання – отримання «креативного продукту» кінцевим користувачем.

На стадії зародження ідеї необхідно розглянути: матеріальні культурні предмети чи продукти – креслення, проєкти, пісні, сценарії та інші рукотворні об'єкти; нематеріальні креативні концепції та ідеї, репутація, бренд, характер, візерунок, кольорова гама тощо.

На стадії виробництва відбувається трансформація креативного матеріалу на повноцінний ринковий продукт: все, що може мати масове відтворення – фільми, телепередачі, книги, записи, компакт-диски тощо; одноразово створювані картини, театральні постановки, дизайнерський одяг та інші предмети.

Проблеми розвитку креативних індустрій.

В даний час основні виклики для креативних індустрій лежать у площині розвитку даного сектора економіки у своєму власному територіальному та соціологічному контексті. Для більшості дослідників не підлягає сумніву тісний взаємозв'язок просторової та галузевої динаміки зростання креативних індустрій. З цієї точки зору видається необхідним формалізувати, структурувати та активізувати роботу з картування для виявлення та визначення основних характеристик креативних індустрій; того, як вони сприяють інноваціям та економічному зростанню країн та територій, а також розробити просторові моделі, що визначають їх кластеризацію.

У країнах Європи креативні промисловості суттєво впливають на економічне зростання за рахунок виробництва товарів та послуг з високою доданою вартістю. За своєї істотної значущості як сегмента виробничої структури та ресурсу розвитку людського капіталу та зростання зайнятості, креативні індустрії демонструють відмінності у географічному розподілі. Ці відмінності виявляються у типології підприємств із позицій національних та територіальних профілів (Europe Sustainable Development Report, 2022).

Необхідно враховувати, що сьогодні характерна концентрація зайнятості у сфері креативних індустрій у містах і регіональних центрах, тобто. там, де наголошується концентрація креативних ресурсів. При цьому можлива розробка такої національної, регіональної та місцевої політики, яка дозволить максимально повно використати потенціал креативних індустрій як ресурсу поживлення ринку праці за рахунок створення додаткових робочих місць, підвищення впізнаваності локальних брендів, ребрендингу та редевелопменту з урахуванням індивідуальності територій та регіональної специфіки. Перешкоджають ефективності цього процесу відсутність екосистеми креативних індустрій і, як наслідок, відсутність єдиного напрямку розвитку креативного співтовариства, його територіальна та концептуальна роз'єднаність, мінімальні можливості для обміну досвідом позитивної реалізації проєктів та приватних ініціатив у галузі креативних індустрій. Розвиток креативних індустрій як драйвера соціально-економічного зростання та розвитку економіки регіонів диктує необхідність вироблення узгодженого підходу до ідентифікації креативних індустрій, структури галузей та видів діяльності, що їх утворюють.

Активні дебати навколо визначень та структури креативної економіки та креативної

індустрії розпочалися наприкінці 1990-х – на початку 2000-х рр., але досі питання структури та ідентифікації креативних індустрій залишаються дискусійними на світовому рівні. Потрібні нові рішення з метою уніфікації підходу до визначення креативних індустрій, розробка термінологічного апарату та формування списку галузей та видів діяльності, які з мінімальною часткою умовності можна відносити до креативних індустрій (Creative Industries, 2023).

Досвід європейських країн показує, що для цієї мети використовується визначення ознак, на підставі яких той чи інший вид діяльності, та чи інша галузь можуть бути віднесені до креативного сектору економіки. Все вищезгадане сприяє розробці методології обліку та оцінки впливу креативних індустрій на розвиток територій на всіх рівнях публічного управління, включаючи муніципальний (The UNCTAD Division, 2024).

Висновки.

Ураховуючи перспективи подальшого інноваційного розвитку України після подолання російської військової агресії (Borrell, 2024), можна говорити про те, що розвиток креативних індустрій і, загалом, креативного сектору економіки при комплексному системному підході дає можливість: зробити істотний внесок у вирішення цілого ряду завдань національного розвитку, включаючи формування креативного та соціального капіталу країни; забезпечити розвиток малого та середнього підприємництва та підприємницької ініціативи, зумовленої культурними особливостями та традиціями; сприяти соціально-економічному розвитку регіонів країни; забезпечити прискорене впровадження цифрових технологій у соціальній сфері; підтримати виховання гармонійно-розвинутої та соціально відповідальної особистості на основі духовно-моральних цінностей України, її історичних та національно-культурних традицій.

З точки зору впливу цифрової трансформації на креативні індустрії до основних змін у споживчій поведінці можна віднести, наприклад, формат взаємодії з об'єктами культури, заснований на побудові всього ланцюжка взаємин B2B і B2C на основі цифрових платформ, а також зростання споживання онлайн контенту, запиту на інтерактивний формат взаємодії з культурними об'єктами. Внаслідок цифрової трансформації у споживчій поведінці та її похідних можна спостерігати

суттєве якісне зростання технологічних рішень у сфері креативних індустрій. Одним з результатів зміни моделі поведінки споживачів продуктів та послуг креативних індустрій можна вважати трансформацію самого творчого процесу та його рух у бік цифровізації та інноваційності, перенесення результату творчої діяльності у віртуальний світ. Таким чином, можна зробити ще один висновок, що переміщення креативного контенту в цифровий простір є однією з ключових тенденцій майбутнього розвитку креативних індустрій. При цьому рівень цифровізації зростає як загалом у креативних індустріях, так і на окремих етапах створення доданої вартості креативного продукту. Так, на стадії виробництва креативного продукту найближчі перспективи – за технологіями штучного інтелекту та нейротехнологіями, що застосовуються для створення творчих творів.

На стадії дистрибуції – майбутнє за суперсервісами у вигляді багатофункціональних цифрових та стрімінгових платформ, а також за інструментами для створення цифрових гідів. На стадії споживання додану вартість креативного продукту формують VR/AR рішення для створення іммерсивного контенту, платформи та сервіси для проведення онлайн або гібридних (smart) заходів, інструменти інтернет-аналізу та аналізу великих даних про переваги та поведінку споживачів. Все це диктує необхідність освоєння нових технологій, отримання принципово нових компетенцій творцями та дистрибуторами креативного контенту, пошуку нових форматів та способів комунікації з користувачами цифрового продукту, вбудовування суб'єктів креативної діяльності у нові ланцюжки створення цінності та трансформації традиційних бізнес-моделей, вироблення правових механізмів захисту прав інтелектуальної власності, адаптації креативних індустрій у новому цифровому просторі.

Ураховувати ці чинники при публічному управлінні, вивчати і стимулювати креативні індустрії важливо ще й тому, що вони нерозривно пов'язані з національною культурою, традиціями, освітою. І якою б великою не була спокуса просто підтримувати творчий малий бізнес і поставити на цьому точку, більшість країн, за Великобританією, прагнуть формувати нестандартні національні програми. Такий шлях розвитку креативних індустрій в умовах цифрової трансформації є найбільш актуальним для України після війни.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

Масюк, О. П. (2019). Креативне сподівання як засіб для соціальних перетворень. *Науково-теоретичний альманах Грани*, 22(8), 14-21. <https://doi.org/10.15421/171979>

- Квітка, С. (2021). Цифрова трансформація в контексті концепції «Довгих хвиль» М. Кондратьєва. *Аспекти публічного управління*, 9(SI(1), 24-28. <https://doi.org/10.15421/152155>
- Радіонова, І. (2023). Політика у сфері штучного інтелекту: безпековий вимір. *Науково-теоретичний альманах Грані*, 26(1), 50-56. <https://doi.org/10.15421/172308>
- Шевцов, С., & Квітка, С. (2023). Народження техніки з духу міфу та песимізм Бернара Стіглера: генеза проблеми. *Науково-теоретичний альманах Грані*, 26(5), 184-190. <https://doi.org/10.15421/1723121>
- Bochko, O., Maletska, O., Tsitska, N., & Kapral, O. (2022). Paradigm of a Country Competitiveness Under Conditions of Digital Economy. *Review of Economics and Finance*, 20(1), 572-580. <https://doi.org/10.55365/1923.x2022.20.65>
- Borrell, J. (2024). *The war in Ukraine and its implications for the EU*. Retrieved from https://www.eeas.europa.eu/eeas/war-ukraine-and-its-implications-eu_en
- Castillo-Vergara M., Alvarez-Marin A., & Placencio-Hidalgo D. A. (2018). Bibliometric Analysis of Creativity in the Field of Business Economics. *Journal of Business Research*, 85(C), 1-9.
- Creative Economy in Europe: 5 Steps to Rise. (2022). *Association «Culture and Creativity»*. Retrieved from <https://www.culturepartnership.eu/en/article/creative-economy-steps-to-rise>
- Creative economy outlook and Country profiles: Trends in international trade in creative industries*. (2016). Retrieved from <http://unctad.org/en/pages/PublicationWebflyer.aspx?publicationid=1595>
- Creative Economy Outlook: Trends in international trade in creative industries*. (2024). Retrieved from <https://unctad.org/webflyer/creative-economy-outlook-trends-international-trade-creative-industries>
- Creative Economy Report, UNCTAD*. (2023). Retrieved from <http://www.unesco.org/culture/pdf/creative-economy-report-2013.pdf>
- Creative Industries. Foresight 2030. Sustainability & Industry 4.0*. (2023). Retrieved from <https://bit.ly/3RMnlkg>
- Euclid Network. Power to Drive Positive Change*. (2024). Retrieved from <https://euclidnetwork.eu>
- Europe Sustainable Development Report 2022*. (2022). Rankings: The overall performance of European countries. Retrieved from <https://eu-dashboards.sdgindex.org/rankings>
- Florida, R. (2003). The Rise of the Creative Class: And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life. *Canadian Public Policy*, 29(3), 378-398. <https://doi.org/10.2307/3552294>
- Florida, R. (2018). *Creative man. How a new class is conquering the world*. Kyiv: «Our Format».
- Garnham, N. (2005). From cultural to creative industries: An analysis of the implications of the “creative industries” approach to arts and media policy making in the United Kingdom. *International journal of cultural policy*, 11(1), 15-29.
- Hmyria, V. P. (2023). Creative Industries and their Contribution to the Country's Economic Development. *Economics: time realities. Scientific journal*, 4, (68), 109-115. <https://doi.org/10.15276/ETR.04.2023.12>
- Howkins, J. (2001). *The Creative Economy: How People Make Money from Ideas*. NY: The Penguin press.
- The UNCTAD Division on International Trade and Commodities. (2024). *Advancing the measurement of the creative economy. A revised framework for creative industries and trade*. Retrieved from <https://unctad.org/publication/advancing-measurement-creative-economy-revised-framework-creative-industries-and-trade>

REFERENCES

- Bochko, O., Maletska, O., Tsitska, N., & Kapral, O. (2022). Paradigm of a Country Competitiveness Under Conditions of Digital Economy. *Review of Economics and Finance*, 20(1), 572-580. <https://doi.org/10.55365/1923.x2022.20.65>
- Borrell, J. (2024). *The war in Ukraine and its implications for the EU*. Retrieved from https://www.eeas.europa.eu/eeas/war-ukraine-and-its-implications-eu_en
- Castillo-Vergara, M., Alvarez-Marin, A., & Placencio-Hidalgo, D. A. (2018). Bibliometric Analysis of Creativity in the Field of Business Economics. *Journal of Business Research*, 85(C), 1-9.
- Creative Economy in Europe: 5 Steps to Rise. (2022). *Association «Culture and Creativity»*. Retrieved from <https://www.culturepartnership.eu/en/article/creative-economy-steps-to-rise>
- Creative economy outlook and Country profiles: Trends in international trade in creative industries*. (2016). Retrieved from <http://unctad.org/en/pages/PublicationWebflyer.aspx?publicationid=1595>
- Creative Economy Outlook: Trends in international trade in creative industries*. (2024). Retrieved from <https://unctad.org/webflyer/creative-economy-outlook-trends-international-trade-creative-industries>
- Creative Economy Report, UNCTAD*. (2023). Retrieved from <http://www.unesco.org/culture/pdf/creative-economy-report-2013.pdf>
- Creative Industries. Foresight 2030. Sustainability & Industry 4.0*. (2023). Retrieved from <https://bit.ly/3RMnlkg>
- Euclid Network. Power to Drive Positive Change*. (2024). Retrieved from <https://euclidnetwork.eu>
- Europe Sustainable Development Report 2022*. (2022). Rankings: The overall performance of European countries. Retrieved from <https://eu-dashboards.sdgindex.org/rankings>
- Florida, R. (2003). The Rise of the Creative Class: And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life. *Canadian Public Policy*. 29 (3). 378-398. <https://doi.org/10.2307/3552294>
- Florida, R. (2018). *Creative man. How a new class is conquering the world*. Kyiv: «Our Format».
- Garnham, N. (2005). From cultural to creative industries: An analysis of the implications of the “creative industries” approach to arts and media policy making in the United Kingdom. *International journal of cultural policy*, 11(1), 15-29.

- Hmyria, V. P. (2023). Creative Industries and their Contribution to the Country's Economic Development. *Economics: time realities. Scientific journal*, 4(68), 109-115. <https://doi.org/10.15276/ETR.04.2023.12>
- Howkins, J. (2001). *The Creative Economy: How People Make Money from Ideas*. NY: The Penguin press.
- Kvitka, S. (2021). Digital Transformation in the Context of the Concept of «Long Waves» M. Kondratiev. *Public Administration Aspects*, 9(SI(1), 24-28. <https://doi.org/10.15421/152155>
- Masiuk, O. (2019). Creative hope as a tool for social change. *Scientific and Theoretical Almanac Grani*, 22(8), 14-21. <https://doi.org/10.15421/171979>
- Radionova, I. (2023). Artificial Intelligence Policy: the Security Dimension. *Scientific and Theoretical Almanac Grani*, 26(1), 50-56. <https://doi.org/10.15421/172308>
- Shevtsov, S., & Kvitka, S. (2023). The Birth of Technics out of the Spirit of Myth and the Bernard Stiegler's Pessimism: Genesis of the Problem. *Scientific and Theoretical Almanac Grani*, 26(5), 184-190. <https://doi.org/10.15421/1723121>
- The UNCTAD Division on International Trade and Commodities (2024). *Advancing the measurement of the creative economy. A revised framework for creative industries and trade*. Retrieved from <https://unctad.org/publication/advancing-measurement-creative-economy-revised-framework-creative-industries-and-trade>